

досягнення та підтримання відповідного рівня якості туристичних послуг, що повністю задовольнить потреби туриста найбільш економним шляхом.

Висновки. Проведені Інтернет-опитування туристів, які скористались послугами українських авіакомпаній, свідчать про в цілому позитивне оцінювання туристами якості авіаційних послуг, зокрема: 74 % опитаних пасажирів вважають, що рівень сервісу в цілому відповідає їх очікуванням; 15 % - перевищують очікування і 11 % - залишились незадоволень Основними факторами впливу на рівень задоволеності обслуговування авіакомпаніями є: своєчасність вильоту; якість передпольотного обслуговування; відповідність між ціною і якістю. Використання такого сучасного маркетингового інструментарію, як Інтернет-опитування дає можливість висловитись максимально великій кількості клієнтів аеропорту з питань якості послуг і врахування їх побажань та є поштовхом для удосконалення існуючих сервісів і запровадження нових.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ткаченко Т.І. Тенденції розвитку світового туризму [Текст] / Т.І. Ткаченко, С.В. Мельниченко // Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. - 2004. - № 6. - С. 80-85.
 8. Мельниченко С.В. Державне регулювання діяльності підприємств туристичної сфери / С.В. Мельниченко, Л.В. Мельниченко // Фінанси України. - 2004. - № 11. - С 55-62.
 2. Мельниченко С.В. Формування маркетингової політики в сфері сільського туризму України [Текст] / С.В. Мельниченко // Вісн. ДГТБ. - 2005. - №9.-С. 196-201.
 3. Мельниченко С.В. Туризм: тенденції та перспективи розвитку [Текст] / С.В. Мельниченко // Наук. вісн. Чернівець. торг.-екон. ін-ту КНТЕУ. — 2005. - Вип. 3 : Екон. науки. - С 29- 33.
 4. Ведмідь Н.І. Інформаційні туристичні ресурси в Інтернеті [Текст] / Н.І. Ведмідь, С.В. Мельниченко // Вісн. Львів, комерц. акад. - 2006. -С 533-542. - (Серія економічна; вип. 20).
 5. Мельниченко С.В. Інформаційні технології в комп'ютеризації управлінської діяльності туристичних підприємств [Текст] / С.В. Мельниченко // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. - 2006. - Вип. 219; т. 2. - С 351-356.
- УДК 338.24:29

О. В. Гребенюк, О. О. Демешок

ОЦІНЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АЦІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТАТНЬОГО РІВНЯ ЇЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Визначено основні проблеми формування інформаційного забезпечення національної промисловості, обґрунтовано цільність зв'язку між інноваційною активністю суб'єктів господарювання та масштабами розвиненості інформаційного потенціалу.

Ключові слова: інформаційна та економічна безпека, інноваційні витрати та інформатизація промислового виробництва, інформаційні технології в промисловості.

Определены основные проблемы формирования информационного обеспечения национальной промышленности, обосновано силу связи между

инновационной активностью субъектов хозяйствования и масштабам развитости информационного потенциала

Ключевые слова: информационная и экономическая безопасность, инновационные затраты и информатизация промышленного производства, информационные технологии в промышленности.

The main problems of the formation of information ensure national industry, just fied by the connection between innovation activity of economic entities and the scope for the development of information-potential

Keywords: information and economic security, innovation-tional costs and computerization of industrial production, information-nologies in the industry.

Постановка проблеми. Слід відзначити, що в умовах нарощення з гроз світової фінансової кризи та продовження економічної кризи в межах національної економічної системи в промисловості України виникають унікальні умови щодо покращення сукупного стану економічної захищеності інтересів. При цьому, роль інформаційних чинників у нарощенні стратегічного потенціалу реального сектору економіки неухильно зростає. Оскільки, інформація як стратегічний ресурс промислового зростання перетворилася на глобальний фактор загальноекономічного прискорення та невичерпну рушійну силу розвитку українського соціуму. При цьому, з метою нарощення темпів модернізації не лише промисловості, а й національної системи економічної безпеки особливої уваги потребують питання щодо розроблення методів й процедур оцінювання інформаційного потенціалу для інтенсифікації процесів забезпечення достатнього рівня економічної безпеки. Зазначене обумовлює нагальну необхідність усестороннього вивчення й дослідження проблематики удосконалення та забезпечення ефективності функціонування самої системи інформаційної безпеки в межах української промисловості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що теоретичним і прикладним аспектам вирішення багатогранних проблем інформатизації економіки, своєчасної інформаційної підтримки процесів підвищення наукоємності промислового виробництва та управлінню забезпеченням економічної безпеки держави присвячені праці видатних українських та зарубіжних науковців, зокрема, О. Алімова, О. Амоші, І. Бистрякова, В. Микитенко, Г. Ситніка, М. Чумаченка, С. Шкарлета та ін. [1 – 7]. Проте, віддаючи належне теоретичній і практичній цінності попередніх наукових здобутків, існує гостра потреба у всесторонньому вивченні зазначеної проблематики та прогнозно-аналітичній оцінці стану інформаційної безпеки національної промисловості.

Метою статті є розроблення та обґрунтування методичних підходів до оцінювання інформаційного потенціалу національної промисловості в контексті забезпечення достатнього рівня її економічної безпеки. Досягнення цієї мети обумовлює необхідність в: а) провадження дослідження залежності рівня інформаційної безпеки національного господарства від інноваційних витрат; б) визначення структури витрат на

інформатизацію промисловості та їх порівняння з результатами реалізації політики забезпечення високого рівня економічної безпеки провідних країн світу; в) формування адекватної реальним процесам системи показників-індикаторів інформаційного потенціалу.

Виклад основного матеріалу. Зауважимо, що існуюча структура та об'єми інноваційних витрат обумовлюють сучасний рівень інформаційної забезпеченості процесів підвищення наукоємності промислового виробництва, а також вказати на можливі деструктивні процеси, які відбуваються в реальному секторі економіки. Оскільки, інформаційна складова економічної безпеки в українських реаліях має значні відмінності від масштабів розвиненості останньої у провідних країнах. Тому, авторами визнана необхідність у: 1) розробленні методичних рекомендацій задля системного опрацювання специфічних процесів функціонування інформаційної безпеки на засадах реалізації концепції формування інформаційного потенціалу; 2) удосконаленні сутності та змісту нормативно-правової бази щодо реалізації функції макроекономічного регулювання діяльності існуючої системи інформаційної безпеки у промисловості; 3) визначенні вагомості впливу тіньової складової інформаційної безпеки на темпи промислового зростання, а також наявних загроз і ризиків на рівень економічної безпеки у промисловості.

Виконання зазначених вище завдань потребує, на наш погляд, розкриття змісту інформаційних технологій, які використовуються в промисловості (ІТП) України, до них можна віднести наступні: а) розподілену комп'ютерну техніку; б) відносно легке програмне забезпечення; в) розвинуті засоби комунікації та глобальні інформаційні мережі. Одночасно, впровадження ІТП доцільними є лише у випадку, якщо за ціль ставиться не досягнення минулого чи теперішнього рівня розвитку промислового виробництва, здійснення повної трансформації й реструктуризації національної промисловості, яка б була актуальною досить довгий період часу. Оскільки, використання ІТП, у такому випадку, підвищують ефективність ведення національного господарства не лише за рахунок збільшення обсягів оброблених і системних даних, а шляхом якісної зміни кінцевої інформації. При цьому, буде забезпечено підвищення рівня інформаційної безпеки української промисловості.

Відмітимо, що ІТП можуть втілюватись в життя двома способами, які відрізняються між собою кількістю необхідних ресурсів для їхнього впровадження і, відповідно, кінцевими результатами. А саме: 1) інформаційна технологія адаптується до суб'єкта господарювання, його структури в її існуючому вигляді, і модернізація наявних методів роботи проходить локально. Основним наслідком впровадження ІТП такого типу є перерозподіл обов'язків в існуючих підрозділах промислових підприємств, зміщення етапу збирання і обробки інформації з прийняттям менеджментом виробничо-економічних систем оптимізаційних управлінських рішень (за

наслідками прогнозування певного складу функціонування ІТП). Дана стратегія є доцільною до провадження у разі урахування паритету мінімізації ризиків і витрат. Однак, ефект від такого впровадження ІТП може бути недостатньо великим для переходу промислового виробництва на якісно новий рівень; 2) ціллю перебудови (реструктуризації) організаційної структури управління певного суб'єкта господарювання чи промислового підприємства визначається отримання максимального ефекту від реалізації інформаційної системи чи інформаційної технології. Основною ціллю, у цьому випадку, є не лише оновлення існуючих зв'язків, а й побудова якісно нових технологічних і виробничо-господарських систем (у т.ч. створення нових і реорганізацію старих підрозділів, операційних одиниць тощо). В наслідок провадження цих процедур, збільшується ефективність функціонування певного суб'єкта господарювання, кінцева управлінська інформація переходить на якісно новий рівень (що було деталізовано й доведено авторами у попередніх наукових працях [8 – 11]); Зауважимо, що у відповідності до положень, розроблених у другій стратегії, інформаційний підрозділ певного суб'єкта господарювання стає одним із елементів організаційно-управлінських структур. При чому, прийняті за результатами провадження цим підрозділом прогнозно-аналітичних процедур управлінські рішення є визначальними для реалізації політик забезпечення економічної безпеки промислового підприємства. Признаємо і той факт, що витрати на інформатизацію промислового виробництва характеризують сукупний стан окремої галузі та економіки в цілому. До витрат на інформатизацію слід віднести 3 великі групи витрат на: а) програмне забезпечення; 2) оплату послуг та підтримку дієвості технологій; 3) витрати на техніку. У відповідності до аналізу зазначеного виду витрат – в сукупній структурі найбільшу частку займають затрати на програмне забезпечення (близько 60%). Оскільки, створення програмного коду і кількість затрачених людино-годин на продукування є незрівнянно більшим, ніж створення комп'ютерних засобів (основна сума затрат складають витрати на інновації і розробки нових продуктів). Слід признати, що в Україні сума затрат на програмне забезпечення складала (це приведено у табл. 1.1) мінімальні значення – 955,8 млн. грн. (29%) у 2005 р., до максимального рівня – 1941,2 млн. грн. (33,8%) у 2008 р.

Взагалі, відмітимо, що сума витрат на програмне забезпечення останніми роками стабілізувалась на рівні третини від сукупних витрат підприємств. В структурі національного господарства, однією з найбільш інноваційно активних галузей повинна бути промисловість, адже вона є фактично основним споживачем інтелектуального капіталу. При цьому, національна промисловість потребує найбільш об'ємних вливань задля підтримки стабільно високого рівня розвитку і, як наслідок, збільшення випуску високотехнологічної і конкурентної продукції (не лише на

внутрішньому, але й на зовнішньому ринках). Одночасно з цим, витрати на програмне забезпечення в національній промисловості склали лише від 192,8 млн. грн. (22,7%) у 2005 р. до 483,3 млн. грн. (34%) у 2008 р. Однак, зауважимо, що частина витрат на обчислювальну техніку в сукупних витратах на інформатизацію промислового виробництва з кожним роком стабільно зменшувалась – з 49,1% (417,7 млн. грн.) у 2005 році до 40,8% (543,95 млн. грн.) у 2009 році. Відмічені закономірності – щодо зменшення частки витрат на обчислювальну техніку. Проте, зазначене має свої підстави – з розвитком інноваційно активних підприємств і насиченням потреб придбання програмних продуктів поступово зменшувалось.

Разом з цим признаємо і той факт, що комп'ютеризація промислового виробництва є надзвичайно важливим питанням, особливо в контексті нарощення темпів реструктуризації української промисловості з метою регенерації її властивостей до якісного стану з більш ефективними технологіями управління, що і обумовить покращення стану інформаційної безпеки як промислових підприємств, так і промисловості в цілому. До основних витрат на оплату послуг сторонніх підприємств у сфері інформатизації відносяться витрати на адаптацію і підтримку програмного забезпечення, а також на підтримку в задовільному стані обчислюваної техніки. В українських реаліях, витрати на оплату послуг, за період, що досліджується, є відносно стабільним значенням – максимальна різниця складала не більше 4% за 5 років. Найбільші витрати в абсолютному значенні становили 397,85 млн. грн. у 2009 р. Тому, як вже зазначалось, важливим є не лише обсяг фінансових ресурсів, що затрачаються на окремі складові забезпечення інформаційного потенціалу промисловості, а й їхня структура.

Таблиця 1.- Ретроспективний огляд параметрів витрат на інформатизацію національного промислового виробництва у 2005 – 2009 рр. (абсолютні значення фактичних цін) *

<i>Ретроспективний період, роки</i>	<i>Витрати на інформатизацію усього</i>	<i>У тому числі</i>		
		<i>Витрати на програмне забезпечення</i>	<i>витрати на обчислювальну техніку</i>	<i>витрати на оплату послуг сторонніх підприємств у сфері інформатизації</i>
<i>У промисловості</i>				
2005	850,7	192,8	417,7	240,2
2006	937,2	217,2	403,7	316,3
2007	1422,0	483,3	615,2	323,5
2008	1248,6	347,2	545,2	356,2
2009	1334,25	392,45	543,95	397,85
<i>Усього по Україні</i>				
2005	3296,4	955,8	1467,7	872,9
2006	3997,4	1322,2	1533,8	1141,4
2007	5557,1	1974,6	2273,2	1309,3
2008	5738,6	1941,2	2131,5	1665,9
2009	6368,95	2250,6	2334,25	1784,1

Примітка * Узагальнено та систематизовано авторами статті за даними наукових джерел [12 – 14]

Так, наприклад, оптимальна частка витрат на програмне забезпечення повинна становити близько 60%, а витрати на обчислювальну техніку і технічну підтримку – по 20% (за свідченнями, приведеними у наукових роботах [15; 16]). Однак, за даними Державного комітету статистики України у промисловості ці структурі показники значно спотворені. Так, приміром, в середньому, витрати на програмне забезпечення (ПЗ) становлять лише 33,4% (що на 27% менше, ніж потрібно). Такий значний структурний перекид свідчить про небажання суб'єктів управління промисловістю платити досить відчутні для них суми за програмні продукти та прискорення проведення фінансового, технологічного та енергетичного аудитів.

Одночасно з цим, в Україні спостерігаються досить високі темпи закупівлі обчислювальної техніки і обладнання, витрати на які становлять в середньому 39,5% від загальних. Такий перекид у витратах в сторону обчислювальної техніки може свідчити лиш про те, що на даних засобах використовується неліцензійне ПЗ, яке в порівнянні з ліцензованим має багато «мінусів». З іншої сторони, дана проблема не є виключно проблемою промисловості, а є загальнонаціонального характеру, про що свідчить включення України до найбільш «тінізованих» ринків ПЗ (де не використовуються тендерні процедури).

Відносні середні витрати національної промисловості на оплату послуг сторонніх підприємств у сфері інформатизації становлять майже 27% (що є досить близьким до загально світового рівня). В провідних країнах Європи спостерігається поступове зменшення витрат на придбання ПЗ із збільшенням витрат на підтримку і розробку відкритого ПЗ, які допомагають зробити вузькоспеціалізоване ПЗ (його можна інстальювати на будь-яку кількість обчислюваних засобів, і яке буде абсолютно закритою для небажаних користувачів, по причині відсутності самого аналога). Для прикладу, розглянемо прогнозно-аналітичну оцінку інноваційних витрат в промисловості (приведено авторами у табл. 2) у разі підтримання існуючих тенденцій щодо перенавантаження технічним обладнанням (морально відсталим з точки зору неадекватності цільовому програмному забезпеченню). Проте, хоча ці показники явно не позначають обсяги затрат на інформатизацію виробництва, однак, вони включаються в суму придбання машин, обладнання, установок та капітальні витрати, що пов'язані з упровадженням інновацій. Таким чином, маючи фактичні витрати на інформатизацію промислового виробництва, і витрати на інновації можна обрахувати частину інформаційних витрат в загальному обсязі. Частка інформаційних витрат в структурі придбання машин, обладнання, установок та капітальних витрат, пов'язаних з упровадженням інновацій за період, що досліджується невинно падає. Зокрема, у 2005 році ця частка становила 27% (850,7 млн. грн.), а вже у 2009 році – лише 13,6%

(1334,25 млн. грн.). При цьому, у тому ж 2009 р. витрати на дослідження та розробки новітніх технологічних систем складали 9,7 %, витрати на їх рекламування – (хоча ця цифра і не занадто велика) аж 3,4% від загального фінансування інновацій.

Проте, співвідносний аналіз:

1)обсягів випуску промислової продукції у 2005 – 2009 рр. та інноваційних витрат;

2)часток витрат на придбання прогресивних технологій для промислового виробництва та енерго- й ресурсоемних галузей у промисловості

дозволяють стверджувати:

1)про їх надзвичайно щільну залежність і взаємозв'язок;

2)а, оскільки, ці параметри визначені нами базовими (по вагомості впливу) для побудови й обчислення показника-індикатора економічної безпеки у промисловості (зазначене деталізовано та обгрунтовано авторами у науковій праці [23]), то від кількості та результативності залучення інформаційних чинників до системи управління промисловістю і залежать ефективність провадження процесів по забезпеченню економічної безпеки;

3)усе-таки, найбільш ефективним процес інформатизації відбудеться, якщо частина витрат на неї буде становити близько до 30%;

4)за результатами аналізу інформаційних витрат в структурі загальних інноваційних затрат можна помітити, що їхня частка є досить вагомою (межа від 14,7% до 9,7%). Проте, вагомий відносний показник не є тотожним високому абсолютному значенню. В якості прикладу, можна привести свідчення, що в країнах Європейського союзу загально прийнятим є обсяг фінансування інноваційної діяльності по провадженню досліджень і розробок на рівні 2,5% від загального обсягу ВВП. Одночасно з цим, порівняємо, що в Україні реальне фінансування становить менше одного відсотка. Так, наприклад:

а) майже 35% світових інноваційних витрат у 2009 році здійснювали промислові підприємства США;

б) на європейські країни приходитьсь 24,1%;

в) тоді як на частку Японії припадає 12,6%.

Однак, частка найбільшого світового лідера у галузі витрат на наукові дослідження і розробки у промисловості, США, скоротилась з 1995 року на 3,7%. При цьому, активно нарощує обсяги інформаційних витрат на дослідження і розробки Китай – їх частка досягла 11,2% світових витрат (приведені дані за джерелами [15; 16] станом на 01.01.2010 р.). Таким чином, підкреслимо: країни, що розвиваються, приймають активну участь у розвитку світових інноваційних процесів, в свою чергу, і Україна в змозі приєднатись до загальносвітових перегонів щодо нарощення інноваційного та

інформаційного потенціалу задля регенерації національної економічної системи та інтенсифікації процесів загальноекономічного прискорення.

Висновки. Певним чином підсумовуючи вище наведені викладки, можна зробити висновки: 1) за останні 5 років інформаційний потенціал обумовив зниження рівня інноваційної безпеки в українській промисловості (ця тенденція і надалі погіршується). Необхідними є провадження нагальних заходів щодо упередження деструктивних змін в системі управління забезпеченням економічної безпеки. Оскільки, стратегія розширення масштабів діяльності більшості вітчизняних промислових підприємств, як правило, не базується на глибокому аналізі важливих елементів підвищення ефективності ведення їх бізнесу — оптимізації інформаційної інфраструктури, підвищення її надійності та безпеки, попередження ризиків використання неліцензійних програмних продуктів.

На відміну від розвинених країн, вітчизняна інноваційна система поки що не відповідає вимогам до ефективності її функціонування, а, відтак, стає найвагомим чинником нарощення загроз економічній безпеці держави. Оскільки, вона характеризується структурною деформованістю, інституційною неповнотою, неузгодженістю та незбалансованістю технологічних, економічних і соціально-ціннісних аспектів, а також не розробленістю і невідвістю механізмів провадження інноваційної діяльності. В той же час, особливої уваги потребує системне вивчення проблем використання ліцензованого програмного забезпечення в інформаційно-методичному забезпеченні промислового виробництва. Це дозволить забезпечити розвиток інформаційної культури і суспільної поваги до організації праці та результатів високотехнологічної діяльності ІТ-розробників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мунтіян В. І. Теоретичні засади економічної безпеки [Текст] / В. І. Мунтіян // Національна програма забезпечення економічної безпеки в контексті стратегії соціально-економічного розвитку України: Матеріали Круглого столу (1 листопада 2000 р.) / Відп. ред. С. І. Пирожков, Б. В. Губський, А. І. Сухоруков. – К.: Національний інститут українсько-російських відносин при Раді національної безпеки і оборони України, 2001. – С. 121.
2. Ситник Г. П. Система державного управління національною безпекою: аналіз чинників [Текст] // Управління сучасним містом. – К.: НАДУ, 2003. - №7-9. – С. 8 – 14.
3. Богданович В. Ю. Теоретичні основи аналізу проблем національної безпеки: Монографія. [Текст] / Богданович В. Ю. – К.: Вид-во «Основа», 2006. – 296 с.
4. Шкарлет С. М. Економічна безпека – інноваційний аспект: Монографія [Текст] / Шкарлет С. М. – К.: Книжкове видавництво НАУ, 2007. – 436 с.
5. Ляшенко О. М. Забезпечення соціально-економічної безпеки в умовах глобалізації [Текст] / О. М. Ляшенко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. Тернопіль: Економічна думка. – № 5. – 2007. – С. 357 – 359.
6. Микитенко В. В. Траєкторії ендегенного зростання: пріоритети і вектора макроекономічної динаміки [Текст] / Микитенко В. В. // «Україна – Чехія – ЄС: сучасний стан і перспективи»: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної

конференції (Випуск 4). Херсон – Прага – Гомель: Херсон, ХНТУ МОН України, Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2008. – 92 с. – С. 37 – 52.

7. *Алимов О. М.* Стратегічний потенціал продуктивних сил регіонів України: Монографія [Текст] / [Алимов О. М., Бандур С. І., Дейнеко Л. В., Микитенко В. В. та ін.] / За ред. д.е.н., проф. Б. М. Данилишина. – К.: РВПС України НАН України., 2009. – 324 с.

8. *Демешок О. О.* Засоби упередження загроз функціонуванню, трансформації та раціональному використанню інформаційного потенціалу економічної системи [текст] / О. О. Демешок, О. В. Гребенюк // Сучасні проблеми розвитку фінансової сфери України: [матеріали науково-практичної конференції 18.02.2010; за заг. ред. д.е.н, проф. Коваленка М. А.]. – Херсон: ХНТУ МОН України, Вид-во ПП Вишемирський В.С., 2010. – 362 с. – С. 289 – 301

9. Формування потенціалу соціально-економічних та організаційних змін: Монографія [текст] / [О. О. Демешок, О. В. Гребенюк, Ю. В. Киндзерський, В. Ю. Припотень, Я. І. Юрик та ін.] за ред. д.е.н. І. А. Ігнатської]. – К.: КНУД МОН України та РВПС України НАН України, Вид-во ПП Вишемирський В.С., 2010. – 694 с. – С. 219 – 227, 311 – 327.

10. Управління розвитком трудового потенціалу України: Монографія [текст] / [О. В. Гребенюк, В. І. Барканов, О. О. Демешок, Я. І. Юрик та ін. / за ред. Савиної Г. Г.]. – Херсон, ХНТУ МОН України, Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2010 р. – 372 с. – С. 252 – 267.

11. *Демешок О. О.* Прогнозно-аналітична оцінка стратегічного потенціалу української економіки та її несприйнятливості деструктивним впливам [текст] / О. О. Демешок, Н. Б. Кирич // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право): Наук. журнал. – Вип. 1-2. – К.: НАУ МОН України, 2009. – С. 82 – 91.

12. Статистичний збірник «Діяльність підприємств – суб'єктів підприємницької діяльності». – Київ, Державний комітет статистики України, 2008. – С. 106 – 108.

13. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/Statist/elbul>.

14. Електронний ресурс. Режим доступу <http://www.bank.gov.ua/Statist/macro.htm>

15. Key figures Report 2008-2009. Science, Technologies and Competitiveness // European Commission. – 2010. – P.169

16. Офіційний сайт електронного журналу R&D/ Електронний ресурс – режим доступу <http://www.rdmag.com/>

17. Промисловість України у 2001 – 2006 рр. Статистичний збірник. [Текст] / Держкомстат України; За ред. Л. М. Овденко. – К.: 2007. – 302 с.

18. Промисловість України 2001 – 2007 рр.: статистичний збірник [Текст]; За ред. Л. М. Овденко / Дежавний комітет статистики України. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство». – 2008. – 345 с.

19. Статистичний щорічник України за 2005 р. [Текст] / Держкомстат України; За ред. О. Г. Осауленка. – К.: Консультант, 2006. – 574 с.

20. Статистичний щорічник України за 2006 р. [Текст] / Держкомстат України; За ред. О. Г. Осауленка. – К.: Консультант, 2007. – 584 с.

21. Статистичний щорічник України за 2007 р. [Текст] / Держкомстат України; За ред. О. Г. Осауленка. – К.: Консультант, 2008. – 579 с.

22. Статистичний щорічник України 2008 рік [Текст] / За ред. О.Г. Осауленко. / – К.: Держкомстат України, 2009. – 567 с.

23. *Демешок О. О.* Основні компоненти концепції компромісно-рівноважного реагування на загрози і ризики економічній безпеці наукоємного підприємства [текст] / О. О. Демешок, В. Ю. Припотень // Збірник матеріалів науково-практичної конференції «Україна – Польща – ЄС: сучасний стан та перспективи», м. Опольє. – Херсон: ХНТУ МОН України та Опольський університет, Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2010. – 288 с. – 195 – 207.

УДК 656.7.073 (045)

О.В. Артамонова